

Krízami silnejší alebo Maslowova pyramída pre UK v tretej dekáde 21. storočia

stručné programové tézy, Marek Števček, 2022

Uplynulé štyri roky predstavovali (nielen) pre našu univerzitu sled náročných skúšok, kríz a príležitostí. Existuje silný predpoklad, že v nasledujúcej štvorročnici tomu nebude inak. Ako metaforický základ náčrtu svojho programu do volieb kandidáta na rektora UK som si zvolil model tzv. Maslowovej pyramídy, teda myšlienkového konštruktú Abrahama Maslowa o hierarchii potrieb, prispôsobený aktuálnym i dlhodobým víziám rozvoja UK.

1. Základné potreby prežitia: financie.

Sme konfrontovaní s najväčšou finančnou krízou za ostatné desaťročie, preto základ pyramídy tvorí zabezpečenie základných, priam fyziologických potrieb tejto univerzity. To sa bude diať v dvoch komplementárnych líniách: jednak musíme pokračovať v komplexných reštrukturalizačných opatreniach, optimalizácii vnútorných procesov na úrovni univerzity a fakúlt, no zároveň musíme aktívne vystupovať vo vzťahu k verejným autoritám a decízorom. Treba spájať sily a dosiahnuť jednotu reprezentácií vysokého školstva a dôrazne žiadať koniec tejto likvidačnej trajektórie. Je otázkou prežitia pracovať na zlepšení imidžu vysokého školstva, a to systematicky a dlhodobo. Cieľom je presvedčiť verejnosť, že peniaze vynaložené na vysoké školy nie sú spotrebou, ale investíciou.

2. Stabilita a istota: vnútorné prostredie.

Kríza, v ktorej sme sa ocitli pri novele vysokoškolského zákona, je príležitosťou redefinovať mnohé vnútorné procesy prostredníctvom vnútornej legislatívy. Je nevyhnutné, aby sme si zachovali dvojúrovňovosť samosprávy. Ako rektor predložím štatút, ako aj ostatné vnútorné predpisy maximalizujúce samosprávnosť, zachováme akademické senáty či vedecké rady fakúlt, a ak sa na tom zhodne akademická obec, aj dekáni budú volení, a nie vyberaní. Nové kompetencie akademických orgánov vyžadujú komplex zmien, ktoré treba zavádzať rozumne a premyslene.

3. Spolupatričnosť: veda a vzdelávanie.

Naše základné dva ciele sú konštantné a latentne aktuálne: robiť špičkovú vedu a kvalitné vzdelávanie. Sme tu pre spoločnosť a pre svojich študentov. Treba žiadať stratifikáciu slovenských vysokých škôl a dôrazne trvať na inom financovaní výskumných univerzít. Stále sme v procese zosúladovania vnútorného systému kvality vzdelávania na UK, implementujeme ho a neustále musíme pracovať na jeho zlepšovaní. Nemá ísť len o samoučelné zmeny na papieri, ale skutočné zlepšovanie kvality vysokoškolského vzdelávania, ktoré majú pocítiť najmä študenti a uchádzači o štúdium. Musíme pokračovať vo vytváraní systémovej podpory v oboch týchto pilieroch (projektová podpora, duševné zdravie, postdokovia, študentské spolky, zlepšovanie kvality života na internátoch, vnútorné grantové schémy a pod.).

4. Atraktivnosť: medzinárodne uznávaná univerzita.

Univerzita je súčasťou viacerých medzinárodne uznávaných organizácií a spoločenstiev (EUA, DRC). Sme hrdou súčasťou medzinárodnej aliancie ENLIGHT - superuniverzity, ktorá

umožní voľný pohyb študentov a zamestnancov medzi deviatimi partnerskými inštitúciami. Je tiež priestorom na zdieľanie materiálnych zdrojov, systémov zabezpečenia kvality, na prehľbovanie medzinárodného renomé svojich členov, a tiež priestorom podporujúcim globálne zapojenie, hľadania talentovaných ľudí a investovania do spoločnej výskumnej infraštruktúry. Budem aktívne podporovať kroky smerujúce k rozvoju a upevňovaniu postavenia našej univerzity v aliancii, zavŕšené úspešným pokračovaním projektu ENLIGHT v ďalšom období. Mojou ambíciou je podporovať vznik a udržateľnosť medzifakultných a medziuniverzitných študijných programov, vytvárať podmienky pre možnosti zapojenia výskumníkov do medzinárodných projektov, a tiež podporovať medzinárodnú skúsenosť našich študentov.

5. Uznanie: líderstvo.

To, čo sa podarilo presadiť v oblasti spoločenského líderstva, je nevyhnutné rozvíjať a mať ešte smelšie plány a ambície. Treba zlepšiť vnútornú komunikáciu, a navonok akcentovať líderstvo UK v dlhodobých víziách rozvoja vysokého školstva. Je potrebné pracovať na vytváraní a posilňovaní vzťahu absolventov k UK. Uvažujem na báze RVŠ vytvoriť dlhodobú stratégiu profesionalizácie komunikácie úloh a poslania vysokých škôl. Samozrejme, nemôžeme byť len lídrami v marketingu a PR. Naše líderstvo má byť predovšetkým v oblastiach vedy a vzdelávania. Budeme akcelerovať spoluprácu v rámci triumvirátu UK, STU, SAV v projektovej oblasti, vo výskume i výchove a vzdelávaní.

6. Seberealizácia: akú univerzitu a aké vysoké školstvo ponúkne tejto krajine?

Vyčíta sa nám príliš defenzívna pozícia v diskurze o tom, čo má ponúkať univerzitné vzdelanie v 21. storočí. Navrhujem prejsť k aktívnemu presadzovaniu hodnôt, ktoré reprezentujeme. Formou by mohla byť platforma (think-thank), ktorá by začala aktívne formulovať požiadavky, smer a hodnoty, akými by sa mali naše vysoké školy riadiť. Budem presadzovať taký model univerzít, ktoré sú širokospektrálne orientované, na báze slobodného základného výskumu, síce s priamym napojením na prax tam, kde je to potrebné (to súvisí najmä so spomínanou stratifikáciou vysokých škôl), ale vnútorne slobodné a zodpovedné. Nemáme byť výrobňou produktov pre aktuálne podporovaný priemysel! Máme byť miestom sociálnej inklúzie a interakcie, máme spoločnosti ponúknuť všestranne vzdelaného, mravne a hodnotovo ukotveného človeka s rozvinutým kritickým myslením. Budme lídrom aj v tom, kde sa nám dlhodobo vyčíta pasivita a diskutujme o úlohe vzdelania a vzdelávacích inštitúcií v dobe, kde pretlak dáť paradoxne spôsobuje minimálnu možnosť predikcie.

Budme inštitúciou, ktorá cez prizmu vlastnej seberealizácie poskytuje služby spoločnosti – v tom máme byť nezastupiteľní.